

**TARIX DARSLARIDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH:
ZAMONAVIY YONDASHUVLAR****Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna**

Osiyo Xalqaro Universiteti

Tarix va filologiya" kafedrası

Tarix fani o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15399567>

Annotatsiya. Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida tarix fanini o'qitishda innovatsion metodlardan foydalanishning ahamiyati, samaradorligi va ularning o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, amaliy misollar asosida zamonaviy pedagogik texnologiyalar tavsiflanadi.

Kalit so'zlar: innovatsion metodlar, globallashuv, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, mustaqil fikrlash, kreativ fikrlash, tarixiy tadqiqotlar.

Kirish. Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimiga bo'lgan talablar ortib bormoqda.

Ayniqsa, tarix fanini o'qitishda yangicha yondashuv, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish zarurati dolzarb masalaga aylangan. Tarix o'quvchilarga faqatgina fakt va sanalarni yodlatish emas, balki mustaqil fikrlash, tahlil qilish, sabab-oqibat bog'liqliklarini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishni talab qiladi.

Asosiy qism. Innovatsion metodlarning asosiy maqsadi. Innovatsion metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning kreativ fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Bu metodlar o'quvchilarning tarixga nisbatan qiziqishlarini kuchaytiradi va ularni mavzuni chuqurroq o'rganishga undaydi.

3. Samarali innovatsion metodlar

a) Loyiha asosidagi ta'lim (Project-Based Learning). Loyiha asosidagi ta'lim metodida o'quvchilar tarixiy mavzularni o'rganishda o'zlarining izlanishlarini olib boradilar. Masalan, o'quvchilar biror tarixiy voqea yoki shaxs haqida loyiha yaratadilar, tarixiy tadqiqotlar olib boradilar, interaktiv prezentatsiyalar tayyorlaydilar yoki drama ko'rsatish orqali voqealarni namoyish etadilar. Bu metod o'quvchilarga mustaqil ishlash va jamoaviy hamkorlik qilish imkonini beradi.

b) Rol o'ynash (Role-Playing). Rol o'ynash usuli tarixiy voqealarni interaktiv tarzda o'rganishga yordam beradi. O'quvchilar tarixiy shaxslarning rolini bajarib, ularning qarorlarini va hatti-harakatlarini o'rganadilar. Bu metod o'quvchilarga o'zlarini tarixiy shaxs sifatida his qilish imkonini beradi va tarixni jonli tarzda o'rganishga yordam beradi.

c) Gamifikatsiya (Gamification). Gamifikatsiya metodida o'yin elementlari darsga kiritiladi. Masalan, tarixiy mavzularda viktorinalar, o'yinlar yoki musobaqalar o'tkazilishi mumkin. Bu metod o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va darsni yanada qiziqarli va interaktiv qiladi. O'yin asosida o'quvchilar o'z bilimlarini tekshirish va baholash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

d) Texnologiyalarni qo'llash (Technology Integration). Tarix darslarida multimedia materiallaridan foydalanish ham samarali metod hisoblanadi. O'quvchilarga tarixiy videolar, interaktiv xaritalar, virtual ekskursiyalar, va 3D modellar orqali o'rgatish ularga tarixiy voqealarni real dunyo bilan bog'lashga yordam beradi. Bu metod darslarni ko'proq vizual va interaktiv qilish imkonini beradi.

e) Kritik fikrlash va bahs-munozara (Critical Thinking and Debate). Tarix darslarida o'quvchilarni tanqidiy fikrlashga undash uchun bahs-munozara metodlari qo'llanilishi mumkin.

O'quvchilarga tarixiy voqealar yoki shaxslar haqida turli nuqtai nazarlarni o'rganish, tahlil qilish va bahs-munozaralarda ishtirok etish imkoniyatini berish, ularning fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

4. Tarix darslarida innovatsion metodlarning foydalari

• **Qiziqishni oshirish:** Innovatsion metodlar o'quvchilarning tarixga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

• **Kreativ fikrlash:** O'quvchilar tarixiy voqealarni turli xil nuqtai nazardan ko'rishga o'rganadilar, bu esa ularning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

• **Mustaqil o'rganish:** Loyiha asosidagi ta'lim va boshqa metodlar o'quvchilarga mustaqil ishlash imkonini beradi, bu esa o'z-o'zini ta'lim olishga yordam beradi.

• **Jamoaviy hamkorlik:** Innovatsion metodlar jamoada ishlash va hamkorlik qilish ko'nikmalarini oshiradi

1. Klaysterlar va aqliy hujum (brainstorming) metodlari

Tarixiy davrlar, shaxslar yoki hodisalarni guruhlariga ajratish, asosiy belgilarini topish uchun klaysterlardan foydalanish mumkin. Aqliy hujum esa muayyan tarixiy muammo yoki savolga javob topishda o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rag'batlantiradi.

2. Rol o'ynash va insenirovka metodlari

Tarixiy voqealarni jonlantirish, masalan, muhim tarixiy shaxslar o'rtasidagi muzokaralar, sud jarayonlari yoki parlament yig'inlarini sahnalashtirish orqali o'quvchilar darsga faol jalb qilinadi. Bu metod ularning tarixiy tafakkurini rivojlantiradi.

3. Multimedia vositalaridan foydalanish

Dars jarayonida interaktiv taqdimotlar, videoroliklar, virtual ekskursiyalar orqali o'quvchilarni tarixiy joylar bilan tanishtirish, hodisalarni vizual ko'rsatish katta ta'sir ko'rsatadi.

Masalan, Google Earth yoki 3D tarixiy rekonstruksiya orqali tarixiy joylarni "sayohat" qilish mumkin.

4. "Flipped Classroom" (Ag'darilgan sinf) texnologiyasi

Bu metodda o'quvchilar uyda nazariy materialni o'rganib kelishadi, darsda esa muhokama, tahlil va savol-javoblar asosida chuqurlashtirilgan bilim olishadi. Tarixiy hujjatlar, xaritalar, manbalarni tahlil qilish aynan sinfda amalga oshiriladi.

5. Veb-kvest (webquest) metodikasi

Internet asosidagi izlanish topshiriqlari orqali o'quvchilar mustaqil ravishda tarixiy muammolarni hal qilishga o'rganishadi. Bu metod ularda axborotni tanlab olish, tahlil qilish va taqdim etish ko'nikmalarini shakllantiradi.

6. Debatlar va tarixiy munozaralar

Muayyan tarixiy voqealarga nisbatan turli nuqtai nazarlarni muhokama qilish orqali o'quvchilar tanqidiy fikrlashga o'rgatiladi. Masalan, "Napoleon — qahramonmi yoki bosqinchimi?" kabi mavzular o'quvchilarni bahs-munozaraga chorlaydi.

Tarix darslarida innovatsion metodlarning ijobiy xususiyatlari

1. O'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Innovatsion metodlar darslarni yanada interaktiv va qiziqarli qiladi. Masalan, gamifikatsiya yoki rol o'ynash orqali o'quvchilar tarixni nafaqat o'rganish, balki tajriba qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usullar darslarga yangilik olib keladi va o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi.

2. Kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Innovatsion metodlar, xususan, loyiha asosidagi ta'lim va tahlilga asoslangan metodlar o'quvchilarni mustaqil fikrlashga va yangi yechimlar topishga undaydi. Tarixiy mavzularni o'rganishdan tashqari, o'quvchilarni tahlil qilish, qarorlar qabul qilish va ijodiy yondashuvlar yaratishga o'rgatadi.

3. Faollikni oshiradi. Tradiyaga asoslangan usullar, masalan, darsda nafaqat muallim tinglash va ma'ruzalar o'tkazishdan iborat bo'lsa, innovatsion metodlar o'quvchilarning faol ishtirokini talab qiladi. O'quvchilarni o'z fikrlarini ifodalashga, guruhlarda ishlashga, bahs-munozaralarda qatnashishga undash orqali darslar faollashadi va samaradorligi ortadi.

4. Mustaqil o'rganish va tadqiqot qobiliyatini rivojlantiradi. Loyiha asosidagi ta'lim metodlari, internet resurslarini va ilmiy manbalarni izlashga asoslangan ishlar o'quvchilarga mustaqil ravishda o'rganish va tadqiqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarga tarixiy voqealarni yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi.

5. Jamoaviy ishni rivojlantiradi. Innovatsion metodlar, masalan, guruhlarda ishlash yoki rol o'ynash o'quvchilarga birgalikda fikr almashish va hamkorlikda ishlash imkoniyatini beradi. Jamoaviy ish o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini yaxshilaydi va ular o'zaro fikr almashish orqali yangi g'oyalarni rivojlantiradilar.

6. Tadqiqot va tahlil qilish qobiliyatlarini oshiradi. Kritik fikrlash va bahs-munozara metodlari o'quvchilarga tarixiy voqealarni turli nuqtai nazardan tahlil qilish va baholash imkonini beradi. O'quvchilar tarixiy voqealarga nisbatan o'z fikrlarini izchil ravishda asoslashni o'rganadilar. Bu metodlar nafaqat tarixga, balki boshqa sohalarga ham foydalidir.

7. Tajriba orqali o'rganishga imkon beradi. Rol o'ynash va boshqa interaktiv metodlar o'quvchilarga tarixni faqat o'qish emas, balki tajriba orqali o'rganish imkoniyatini yaratadi. O'quvchilar o'zlarini tarixiy shaxslarning o'rnida tasavvur qilib, voqealarning rivojlanishiga ta'sir etishadi. Bu metod, shuningdek, empatiya va tarixiy kontekstni tushunishga yordam beradi.

8. Texnologiyalarni samarali qo'llash imkonini yaratadi. Innovatsion metodlar texnologiya bilan bog'liq bo'lib, multimedia vositalarini, interaktiv kartalar, virtual ekskursiyalar va boshqa raqamli materiallarni qo'llashni o'z ichiga oladi. Bu, o'quvchilarga tarixiy voqealarni ko'rish, his qilish va o'rganish uchun yanada interaktiv va qiziqarli tajriba yaratadi.

9. Tarixni zamonaviy hayot bilan bog'lashga yordam beradi. Innovatsion metodlar yordamida tarix darslari zamonaviy voqealar va hayot bilan bog'lanadi. O'quvchilar tarixiy voqealarni o'z vaqtida tushunish va hozirgi kun bilan bog'lash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu ularning tarixni faqat o'tmishda bo'lgan hodisa sifatida emas, balki hozirgi kunda davom etayotgan jarayon sifatida qabul qilishlariga yordam beradi.

10. O'qitish sifatini oshiradi. Innovatsion metodlar nafaqat o'quvchilarga, balki o'qituvchilarga ham yangi yondashuvlar va strategiyalarni o'rgatadi. O'qituvchilar o'z darslarini yanada samarali va qiziqarli tarzda tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Xulosa. Tarix fanini o'qitishda innovatsion metodlardan foydalanish nafaqat o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, balki ularning tahliliy, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'qituvchilar doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, yangi metodlarni o'rganib, amaliyotga joriy etishi lozim. Innovatsion yondashuvlar orqali tarix darsi – jonli, qiziqarli va esda qolarli bo'lishi mumkin.

REFERENCES

1. Toshpo'latova, S. (2025). BO'LAJAK TARIX O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINING UMUMIY KONTSEPTSIYASI VA AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(3), 481-484.
2. Toshpo'latova, S. (2025). FOROBIYNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRISH METODIKASI. *Modern Science and Research*, 4(1), 177-186.
3. Toshpo'latova, S., & Tursunova, S. (2025). TURKISTONDAGI-BIRINCHI DRAMMA. *Modern Science and Research*, 4(3), 468-480.
4. Toshpo'latova, S., Gadayeva, M., & Sadullayev, U. (2024). SHARQ ALLOMALARINING DIDAKTIK QARASHLARI. *Modern Science and Research*, 3(12), 985-993.
5. Gadayeva, M., Toshpolatova, S., & Sadullayev, U. (2024). TARIX FANLARINI OQITISHDA MUZEYLARNING ORNI. *Modern Science and Research*, 3(12), 994-1003.
6. Sadullayev, U., Gadayeva, M., & Toshpo'latova, S. (2024). MAHALLA-QADRIYATLAR BESHIGI. *Modern Science and Research*, 3(12), 1228-1238.
7. Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna. (2024). ILK UYG'ONISH DAVRI NAMOYONDALARNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRIS METODIKASI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14520996>
8. Toshpo'latova, S. (2024). TARIX FANINI O'QITISHDA SAMARALI METODLAR. *Modern Science and Research*, 3(11), 774-782.
9. Тошполатова, Ш. (2024). THE PRESENT IRANIANS. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 453-462.
10. Toshpo'latova, S. (2024). BUXORODAGI SAROYLAR. *Modern Science and Research*, 3(5), 522-529.
11. Toshpo'latova, S. (2024). O'RTA ASRLARDA OILA PEDAGOGIKASIGA OID FIKRLAR. *Modern Science and Research*, 3(12), 353-361.
12. Toshpo'latova, S., & Xudoyqulov, S. (2024). History And Ethnology Of Olot District. *Modern Science And Research*, 3(5), 148-151.
13. Toshpo'latova, S., & Jo'rayeva, M. (2024). HISTORY AND ARCHITECTURAL MONUMENTS OF JONDOR DISTRICT. *Modern Science and Research*, 3(2), 447-450.
14. Qizi, R. S. S., Shukhratovna, T. S., & Karamatovna, M. A. (2024). Implementation of Education and Protection of Children's Rights in the age of Technology. *SPAST Reports*, 1(7).
15. Shuhratovna, T. S. (2024). Linguistic Anthropology. *European Journal Of Innovation In Nonformal Education*, 4(3), 432-437.
16. Toshpo'latova, S. S., & Naimov, I. N. (2023). MS ANDREYEV-O'RTA OSIYO XALQLARI ETNOGRAFIYASINING YIRIK OLIMI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(8), 1214-1222.
17. Toshpo'latova, S., & Tursuntoshova, S. (2024). Khoja Abdulkholiq Gijduvani. *Modern Science and Research*, 3(2), 87-93.
18. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics Of Ethnologies Of Bukhara. *Modern Science and Research*, 3(2), 1004-1011.
19. Toshpo'latova, S. (2024). Ethnolinguistics. *Modern Science and Research*, 3(2), 500-507.

20. Toshpo'latova, S. (2024). Religious Anthropology. *Modern Science and Research*, 3(1), 504-510.
21. Shakhnoza Shuhratovna, T. (2023). MS Andreyev's Way Of Life. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(10), 655-659.
22. Shuhratovna, T. S. (2023). Ethnological Analysis Of National Costumes And Rituals Of Tajiks In The Works Of MS Andreyev. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(12), 42-47.
23. Toshpo'latova, S. (2023). MS Andreyev-Scientific Career. *Modern Science and Research*, 2(12), 801-807.
24. Shuhratovna, T. S. (2023). Etymology Of Tajik Marriage Ceremony. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(11), 17-23.
25. Toshpo'latova, S., & Ashurova, G. (2023). THE HISTORY AND DESCRIPTION OF THE WORK OF MS ANDREYEV-" ARK BUKHARI". *Modern Science and Research*, 2(9), 404-409.
26. Toshpo'latova, S. (2023). ETHNOLOGICAL ANALYSIS OF CALENDRIAL CALCULATION AND LENGTH MEASUREMENTS OF KHUF VALLEY TAJIKS IN THE RESEARCHES OF MS ANDREYEV. *Modern Science and Research*, 2(10), 291-299.
27. Toshpo'latova, S. (2023). A STUDY OF THE WEDDING CEREMONY OF THE TAJIKS OF AFGHANISTAN. *Modern Science and Research*, 2(9), 84-89.
28. Naimov, I., & Toshpo'latova, S. (2023). Marriage Ceremony Of Tajiks In The Work Of Mikhail Stepanovich Andreyev "Tadjiki Dolini Khuf". *International Journal of Intellectual Cultural Heritage*, 3(1), 12-16.
29. Toshpo'latova, S. S. (2023). Tojiklar Milliy Kiyim-Kechaklari Va "Beshmorak" Marosimining Etnologik Tahlili. *Scholar*, 1(28), 395-401.
30. Toshpo'latova, S., & Hoshimova, M. (2025). BERUNIY VA UNING DIDAKTIK QARASHLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 344-351.
31. Toshpo'latova, S. (2024). ILK UYG'ONISH DAVRI NAMOYONDALARNING DIDAKTIK QARASHLARI ASOSIDA O'QUVCHILARNI TARIX FANIGA QIZIQTIRISH METODIKASI. *Modern Science and Research*, 3(12), 643-651.
32. Muyiddinov, B., Toshpo'latova, S., & Gadayeva, M. (2025). TEMURIYLAR DAVRIDA KUTUBXONACHILIK, HUJJATCHILIK VA ISH YURITISHNING O'ZIGA XOSLIGI. *Modern Science and Research*, 4(2), 97-105.
33. Toshpo'latova, S., Gadayeva, M., & Muyiddinov, B. (2025). BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TARKIB TOPTIRISH MODEL. *Modern Science and Research*, 4(2), 106-116.
34. Gadayeva, M., Toshpolatova, S., & Muyiddinov, B. (2025). TARIX DARSLARINI OQITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(2), 87-96.
35. Toshpo'latova, S. (2025). O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TARKIB TOPTIRISH MODELINING MAZMUNI VA AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(2), 581-590.
36. Toshpo'latova, S. (2025). BO'LAJAK TARIX O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGI. *Modern Science and Research*, 4(3), 235-245.
37. Toshpo'latova, S., & Tursunova, S. (2025). MAHMUDXO'JA BEHBUDIY-O'ZBEK JADIDCHILIGINING ASOSCHISI. *Modern Science and Research*, 4(2), 770-781.

38. Muxamedovna, G. M. (2024). Millatimiz Faxri-Buxoro Ma'rifatparvari. *Miasto Przyszłości*, 52, 557-562.
39. Muxamedovna, G. M. (2024). PARANJI TARIXI, YOXUD O'RTA ASR AYOLLARINING KIYIMI HAQIDA.
40. Muxamedovna, G. M. (2024). TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING O'RNI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 97-102.
41. Mukhamedovna, G. M. (2024). The Sad Fate Of The Women Of Turkistan: About The "Hujum" Movement And Its Impacts On Agriculture. *SPAST Reports*, 1(7).
42. Muxamedovna, G. M. (2023). MAKTABLARDA TARIX FANINI O'QITISH AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 178-180.
43. Muxamedovna, G. M. (2023). TARIX FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. *Научный Фокус*, 1(5), 175-177.
44. Gadayeva, M., & Ismoilova, Z. (2024). The Importance Of Studying The Science Of Youth Psychology In Improving People'S Lives. *Modern Science and Research*, 3(2), 676-683.
45. Gadayeva, M., & Hamroqulova, N. (2024). The Basis Of The Use Of Development-Pedagogical Skills In Pedagogical Activity. *Modern Science and Research*, 3(2), 684-689.
46. Gadayeva, M. (2024). ABOUT THE HISTORY OF THE VEIL OR MEDIEVAL WOMEN'S DRESS. *Modern Science and Research*, 3(2), 1097-1103.
47. Gadayeva, M. (2023). THE UNIQUE SIGNIFICANCE OF MASTERING SOCIAL SCIENCES DURING THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 2(10), 459-464.
48. Universiteti, G. M. M. O. X. (2023). Uchinchi Renesans Davrida Ajdodlarimiz Merosini Organish Orqali Integratsion Ta'limni Yanada Takomillashtirish Tamoyillari: Часть 1 Том 1 Июль 2023 Год. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 1(1), 11-16.
49. Gadayeva, M. (2024). Attack Action. *Modern Science and Research*, 3(1), 1028-1033.
50. Gadayeva, M. (2024). Effective Ways To Use The" Thoughtstorm" Method On The Theme Of The" Eastern Renaissance" Era. *Modern Science and Research*, 3(1), 1024-1027.
51. Muxamedovna, G. M. (2023). KREATIV YONDASHUV ASOSIDA DIDAKTIK MATERIALLAR YARATISH MECHANIZMLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 12-14.
52. Muxamedovna, G. M. (2023). Uchinchi renesans davrida ajdodlarimiz merosini organish orqali integratsion ta'limni yanada takomillashtirish tamoyillari. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 22(1), 35-38.
53. Muxamedovna, G. M. (2023). History Of Patriotic Women. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(12), 69-75.
54. Muxamedovna, G. M. (2023). Innovatsion TaLim-Buyuk Kelajak Poydevori. *World scientific research journal*
55. Gadayeva, M. (2024). Effective Ways To Use The" Thoughtstorm" Method On The Theme Of The" Eastern Renaissance" Era. *Modern Science and Research*, 3(1), 1024-1027.
56. Yuldosheva, F. (2024). MIRZO ULUG'BEK KUTUBXONASI VA BUGUNGI TAQDIRI. *Modern Science and Research*, 3(12), 741-749. Retrieved from

57. Yuldosheva , F. . (2024). BOLA TUG'ILISHI BILAN BOG'LIQ MAROSIMLAR O'ZBEK XALQI HAYOTINING AJRALMAS QISMI SIFATIDA. *Modern Science and Research*, 3(11), 788–791. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48058>
58. Yuldosheva , F. Y. qizi. (2023). LEV NIKOLAYEVICH GUMILYOVNING “QADIMGI TURKLAR” ASARIDA KO'KTURKLAR YODGORLIKLARI XUSUSIDA. *GOLDEN BRAIN*, 1(16), 338–342. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/article/view/3908>
59. [/article/view/3908](https://researchedu.org/index.php/article/view/3908)
60. Yuldosheva , F. . (2025). MAHMUDXO'JA BEHBUDIY – MILLATNING O'Z TAQDIRINI ANGLASHIDA YORQIN YULDUZ VA MILLIY UYG'ONISH DAVRINING RAMZI. *Modern Science and Research*, 4(1), 420–427. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/60832>
61. Yuldosheva, F. & Abdihamidova F. . (2025). BEHBUDIYNI KIM O'LDIRGAN?. *Modern Science and Research*, 4(1), 359–366. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/63681>
62. Ярашова, М. . (2024). ЖАҲОН ЭТНОЛОГИЯСИ ФАНИ ВА УНИ ЎҚИТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИЯСИ. *Modern Science and Research*, 3(10), 362–368. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/44901>
63. Ярашова, М. (2024). БУХОРО ВОҲАСИДА МАТО ВА МАТО ТАЙЁРЛАШ УСУЛИЛАРИ. *Modern Science and Research*, 3(11), 782–787. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48057>
64. Yarashova Mohlaroyim Shuhratovna. (2024). Muyiddin Ibn Arabiyning Tasavvuf Ta'limotida Tahsil Olgan Ayol Ustozlari Va Ta'lim Bergan Ayol Shogirdlari. *Miasto Przyszłości*, 52, 622–625. Retrieved from <https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4679>
65. Yarashova, M. (2024). ILK O'RTA ASR MANBALARIDA KIYIM-KECHAKLAR VA ULAR BILAN BOG'LIQ ATAMALAR TAVSIFI. *Modern Science and Research*, 3(12), 621–632. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/58456>
66. Ярашова, М. (2025). ПАРАНЖИ ВА УНИНГ ЎРГАНИЛИШИ ТАРИХИ. *Modern Science and Research*, 4(1), 160–168. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/60323>
67. Yarashova, M., Sa'dullayev, U., & Yo'ldosheva, F. (2025). BUXORO VOHASI AYOLLARINING AN'ANAVIY BOSH KIYIMLARI- DO'PPI VA RO'MOL. *Modern Science and Research*, 4(1), 600–607. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/64116>
68. Yarashova M. & Sultonova, M. (2025). BUXORO VOHASI DAFN MAROSIMI KIYIMLARI VA ULAR BILAN BOG'LIQ IRIM-SIRIMLAR. *Modern Science and Research*, 4(1), 352–358. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/63674>